

SCENARIUSZ ZAAWANSOWANEGO E-MATERIAŁU

1. Metryczka materiału

Tytuł materiału	Stosunki europejskie na tle historii XX wieku
Numer materiału	X.10
Autorzy scenariusza	Radosław Lis
Weryfikacja WCAG	Zespół ekspertów ds. WCAG (Dominika Gaponiuk, Agnieszka Brodowska, Urszula Grygier, Łukasz Mroziński)
Weryfikacja założeń techniczno-informatycznych	Zespół informatyków ds. integrowania e-materiałów pod względem technologicznym (Paweł, Tomaszek, Katarzyna Gagan, Anna Magdziarz-Tomaszek, Grzegorz Kusztełak)
Weryfikacja językowa	Alicja Berbeka
Rodzaj multimedium	wirtualny spacer
Wykorzystanie AR lub VR <small>AR - rozszerzona rzeczywistość VR - wirtualna rzeczywistość</small>	standardowa 2D lub 3D ☐ AR ☐ VR
Etap(y) edukacyjny(e), dla których przeznaczony jest materiał	III etap: liceum ogólnokształcące / technikum (zakres podstawowy i rozszerzony)
Przedmiot(y) do nauki których przeznaczony jest materiał	geografia historia informatyka język obcy nowożytny - niemiecki język polski wiedza o społeczeństwie

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

2. Opis materiału

Skrócony opis materiału (abstrakt)

Uczeń przyjmuje rolę obserwatora, świadka najważniejszych europejskich wydarzeń historycznych z lat 1945-1991. Dzięki nim poznaje historię Europy ze szczególnym uwzględnieniem faktów dotyczących Polski oraz dwóch sąsiadów (Niemiec i ZSRS) oraz ich konsekwencje polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe i językowe.

Cel ogólny materiału

Uczeń powinien dysponować podstawową wiedzą w zakresie geografii, historii i wiedzy o społeczeństwie. Dzięki pracy z materiałem uczeń wiedzę tę pogłębi oraz wykorzysta w zakresie wskazanym w kolejnym punkcie niniejszego scenariusza przy wykorzystaniu języka niemieckiego (integracja nauczania języka obcego z treściami przedmiotowymi). Ponadto uczeń będzie miał możliwość pracy z materiałem w języku polskim.

Cele z podstawy programowej kształcenia ogólnego możliwe do realizacji za pomocą materiału

Szkoła ponadpodstawowa

Język niemiecki (wariant III.1.R)

- Uczeń posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych, umożliwiającym realizację wymagań ogólnych dotyczących rozumienia, tworzenia i przetwarzania wypowiedzi oraz reagowania na wypowiedzi, w zakresie tematów: państwo i społeczeństwo.
- Uczeń rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie: reaguje na polecenia, określa główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi, znajduje w wypowiedzi określone informacje, układa informacje w określonym porządku, wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi, odróżnia informacje o faktach od opinii.
- Uczeń rozumie różnorodne złożone wypowiedzi pisemne: określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu, znajduje w tekście określone informacje, rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu, układa informacje w określonym porządku, wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście, odróżnia informacje o faktach od opinii.
- Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych lub audiowizualnych, przedstawia publicznie w języku obcym wcześniej przygotowany materiał.
- Uczeń posiada wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego, świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.
- Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem.
- Uczeń korzysta z różnych źródeł informacji w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Uczeń stosuje strategie komunikacyjne i strategie kompensacyjne.
- Uczeń posiada świadomość językową.

Wiedza o społeczeństwie (zakres rozszerzony)

- Uczeń ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności, odróżnia to, co trwałe, od tego, co zmienne, a także to, co uniwersalne, od tego, co partykularne i związane z tradycjami lokalnymi – w życiu narodów i państw, w pojęciach i doktrynach politycznych i

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

prawnych, w kulturze życia codziennego, komunikacji społecznej i kulturze politycznej, w instytucjach międzynarodowych.

- Uczeń rozróżnia rodzaje władzy.
- Uczeń wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła, charakteryzuje system rządów totalitarnych, porównując najważniejsze cechy ustrojowe Związku Sowieckiego oraz III Rzeszy Niemieckiej.
- Uczeń wyjaśnia pojęcia socjotechniki, propagandy, wskazuje różnice między tymi pojęciami.
- Uczeń charakteryzuje kulturowy, polityczny, społeczny i gospodarczy bilans rządów komunistycznych w Polsce, wymienia najważniejsze wydarzenia związane z przełomem 1989 r. w Polsce oraz w Europie Środkowej.
- Uczeń charakteryzuje zmiany geopolityczne w otoczeniu Polski po 1989 r. oraz ich znaczenie.

Historia (zakres podstawowy)

- Uczeń porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych, dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.
- Uczeń ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.
- Uczeń charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną państwa sowieckiego, charakteryzuje genezę i główne idee niemieckiego narodowego socjalizmu oraz drogę Hitlera do władzy w Niemczech.
- Uczeń charakteryzuje polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej, wyjaśnia genezę NATO i Układu Warszawskiego, omawia proces sowyetyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej i opór wobec komunizmu.
- Uczeń opisuje kluczowe przemiany ustrojowe, wyjaśnia ich międzynarodowe uwarunkowania.

Informatyka (zakres podstawowy)

- Uczeń zapoznaje się z możliwościami urządzeń cyfrowych i towarzyszącego im oprogramowania;

Geografia (zakres podstawowy)

- Uczeń czyta i interpretuje treści różnych map.
- Uczeń posługuje się mapą podziału politycznego świata do analizy procesów społeczno-ekonomicznych, przedstawia przyczyny oraz skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej oraz procesów dezintegracyjnych.

Geografia (zakres rozszerzony)

- Uczeń wyjaśnia rolę ważniejszych międzynarodowych organizacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym..
- Uczeń przedstawia i ocenia skutki polityczne, społeczne i gospodarcze przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie po 1989 r.

Język polski (zakres podstawowy)

- Uczeń buduje system wartości na fundamencie prawdy, dobra i piękna oraz szacunku dla człowieka.
- Uczeń rozwija zainteresowania humanistyczne.
- Uczeń doskonali umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, w tym zasobów cyfrowych, oceny ich rzetelności, wiarygodności i poprawności merytorycznej.
- Uczeń rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się nowymi technologiami.
- Uczeń wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny.
- Uczeń gromadzi i przetwarza informacje.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

3. Charakterystyka materiału

Opis zawartości merytorycznej materiału

Materiał jest "spacerem historycznym", który pozwala użytkownikom na przeżywanie najważniejszych wydarzeń historycznych w latach 1945-1991 oraz poznanie ich konsekwencji politycznych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i językowych. Uczeń rozpoczyna swój spacer w pierwszej połowie lat trzydziestych XX wieku, kilka lat przed wybuchem II wojny światowej. Zapoznaje się z genezą i głównymi ideami totalitaryzmów (niemieckiego i sowieckiego), poznaje przyczyny konfliktu, a następnie jego konsekwencje ciężące nad narodem polskim przez kolejne kilkadziesiąt lat, a w szczególności proces sowietyzacji Polski, opór wobec komunizmu, powstanie NATO i Układu Warszawskiego, wybuch "zimnej wojny". Ponadto uczeń zapoznaje się z takimi pojęciami jak socjotechnika i propaganda oraz z różnicami językowymi wynikającymi z podziału Niemiec na RFN i NRD.

Punktem kulminacyjnym jest obalenie muru Berlińskiego oraz przemiany ustrojowe w Europie, m. in. procesy integracyjne (zjednoczenie Niemiec) i dezintegracyjne (rozpad ZSRS, Jugosławii, Czechosłowacji oraz Układu Warszawskiego).

Materiał pozwoli uczniowi na dokonanie krytycznej analizy kilkudziesięciu lat oraz na wyciągnięcie wniosków z popełnianych przez decydentów błędów.

Ponadto zadaniem ucznia, po zapoznaniu się w pełni z zaprezentowanymi treściami, będzie stworzenie własnego multimediu (filmu/animacji) podsumowującego krótko (w formie kalendarium) najważniejsze informacje zawarte w materiale. W tym celu uczeń skorzysta z dostępnego w materiale ćwiczenia interaktywnego (wzorowanego np. na edytorze filmowym Windows Movie Maker), w którym zamieści dostępne w materiale zdjęcia, daty, nagłówki/krótkie opisy. Przed wykonaniem zadania uczeń musi mieć możliwość obejrzenia tutorialu, który przedstawi odpowiednie funkcje i narzędzia. Ćwiczenie to uczeń wykona na zasadzie przyporządkowania dostępnych poszczególnych elementów (np. 1949 - Gründung der NATO/powstanie NATO, 1961 - Bau der Berliner Mauer/budowa muru Berlińskiego). Ma ono na celu sprawdzenie poziomu przyswojenia przez ucznia informacji, a gotowy film lub animacja może posłużyć do zaprezentowania treści historycznych w języku niemieckim szerszej grupie odbiorców (np. koleżankom/kolegom w szkole).

Uczeń poznaje opisane wyżej zagadnienia, odwiedzając miejsca związane z wydarzeniami mającymi wpływ na losy Europejczyków w XX wieku. Ekran startowy powinien mieć układ osi czasu, umożliwiającej uczniowi wygodny wybór poszczególnych wydarzeń. Nieodłącznym elementem każdego opisywanego wydarzenia powinny być m.in. mapy polityczne i/lub plany miast.

1. Norymberga (1933) – kongres NSDAP po przejęciu władzy, stanowiący wstęp do realizacji zamierzeń skoncentrowanych na podjęciu prób kontrolowania narodu niemieckiego oraz innych narodów europejskich poprzez rozszerzenie terytorium III Rzeszy.
2. Berlin (1936) – letnie igrzyska olimpijskie, które m. in. wykorzystane zostały propagandowo.
3. Moskwa (1939) – zjazd Rosyjskiej Komunistycznej Partii Bolszewików, na którym ogłoszono rozpoczęcie nowego etapu polityki zagranicznej, otwierającego drogę do wojny i ekspansji terytorialnej, a w konsekwencji rozszerzenia ZSRS i ustroju komunistycznego.
4. Moskwa (1939) – podpisanie paktu Ribbentrop–Mołotow, rozstrzygającego kwestie losów Europy.
5. Teheran (1943), Jalta (1945), Poczdam (1945) – ustępstwa aliantów zachodnich na rzecz ZSRS kosztem Polski (zmiana granicy wschodniej, sowiecka strefa wpływów, kompensacja zmiany granic).
6. RFN (1949) i NRD (1949) – podział Niemiec na dwa odrębne państwa w dwóch różnych strefach wpływów, zmiany i różnice w obrębie języka niemieckiego.
7. Praga (1948) – zamach stanu, przyspieszenie konsolidacji bloku zachodniego.
8. Berlin (1948) – blokada miasta przez blok wschodni, eskalacja zimnej wojny.
9. Waszyngton (1949) – powstanie Paktu Północnoatlantyckiego celem obrony militarnej przed ZSRS i innych państw komunistycznych
10. Berlin (1953) – wystąpienie robotników przeciw reżimowi komunistycznemu.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

11. Warszawa (1955) – powstanie Układu Warszawskiego w celu ujednolicenia polityki zagranicznej i militarnej ZSRS i państw od niego uzależnionych oraz jako reakcja na utworzenie NATO.
12. Poznań (1956) - wystąpienie robotników przeciw reżimowi komunistycznemu.
13. Budapeszt (1956) – zbrojne wystąpienie przeciw reżimowi komunistycznemu.
14. Berlin (1961) – powstanie muru Berlińskiego, jednego z symboli zimnej wojny i podziału Niemiec.
15. Warszawa i Kraków (1968) – wystąpienie studentów przeciw reżimowi komunistycznemu.
16. Praga (1968) – wkroczenie wojsk Układu Warszawskiego na terytorium Czechosłowacji.
17. Trójmiasto i Szczecin (1970) - wystąpienie robotników przeciw reżimowi komunistycznemu.
18. Radom i Ursus (1976) – wystąpienie robotników przeciw reżimowi komunistycznemu.
19. Gdańsk (1980) – protesty stoczniowców, powstanie NSZZ Solidarność.
20. Warszawa (1981) – wprowadzenie stanu wojennego.
21. Kraków (1988) – wystąpienie hutników przeciw reżimowi komunistycznemu.
22. Warszawa (1989) – negocjacje w ramach Okrągłego Stołu, początek Jesieni Narodów.
23. Budapeszt (1989) – negocjacje w ramach Trójkątnego Stołu
24. Praga (1989) – wybuch aksamitnej rewolucji
25. Berlin (1989) – upadek muru Berlińskiego, początek drogi do ponownego zjednoczenia Niemiec i nowego porządku europejskiego.

Kluczowe wymagania merytoryczne i dydaktyczne dla wykonawcy materiału, które muszą zostać uwzględnione

Niezbędne jest uwzględnienie ww. elementów w oparciu o odpowiednio dobrane materiały graficzne, audio i video oraz materiały tekstowe (w tym materiały autentyczne wraz z odpowiednią oprawą edytorską i prawną, a także materiały modyfikowane, dostosowane do współczesnych realiów języka niemieckiego). W przypadku tekstów modyfikowanych (do czytania i słuchania) powinny one być przygotowane przez interdyscyplinarny zespół ekspertów. Materiał powinien zapewnić maksymalne użycie języka niemieckiego. W przypadku trudniejszych elementów leksykalnych i gramatycznych należy zamieścić słowniczek lub odpowiedni komentarz. Materiał powinien zawierać dodatkowe ciekawostki dla dociekliwych uczniów oraz treści rozszerzające wiedzę, wykraczające poza wskazane wyżej elementy podstawy programowej. Personalizacja treści edukacyjnej: oparcie aplikacji na autentycznych materiałach historycznych daje świetne możliwości do zaangażowania uczniów. Uczniowie będą mogli eksplorować materiały i zdobywać wiedzę na własnych warunkach, co jest cennym elementem w edukacji. Zadania dla uczniów: można wprowadzić interaktywne quizy lub wyzwania po odwiedzeniu określonych stref w galerii, co dodatkowo aktywizuje uczniów. Personalizacja dla nauczycieli: warto dodać możliwość, aby nauczyciele mogli wprowadzać swoje pytania do poszczególnych stref (coś w stylu "misji"), które uczniowie muszą ukończyć, zdobywając odznaki czy nagrody.

Opis struktury materiału

Poszczególne sceny powinny mieć układ chronologiczny w oparciu o właściwie dobrane źródła historyczne. Materiał powinien mieć przejrzystą i logiczną konstrukcję, wszystkie jego elementy powinny być ze sobą spójne. Uczeń powinien zapoznać się ze wszystkimi wydarzeniami bez pomijania któregoś z nich. Niewskazane jest także bezpośrednie przejście do edytora filmu – zadanie to opiera się na wiedzy, którą uczeń zdobędzie lub utrwali podczas pracy z materiałem. Edytor filmu pozostanie na początku pracy z materiałem nieaktywny - zostanie odblokowany dopiero po przejściu przez wszystkie spacery.

Mechanika materiału

Poszczególne elementy materiału uruchamiane są przez użytkownika przy pomocy myszy

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

komputerowej i klawiatury. Materiał powinien też posiadać wersję mobilną dla smartfonów i tabletów.

Interaktywność: uczniowie mogą „wchodzić” do poszczególnych pomieszczeń, sal lub stref, które będą odpowiadać różnym okresom historycznym i miejscom wydarzeń.

Materiały: grafiki, zdjęcia, filmy i audio historyczne zostaną umieszczone w przestrzeni galerii w formie interaktywnych elementów. Kliknięcie na dany obraz lub eksponat mogłoby wyświetlić szczegóły, np. autentyczny tekst, materiał wideo lub audio.

Efekt immersji: można dodać subtelne dźwięki otoczenia (np. muzyka, odgłosy tłumu, odgłosy wydarzeń historycznych), aby wzmocnić wrażenie zanurzenia w danej epoce.

Grafika

Technologia: Unity lub Unreal Engine z widokiem pierwszoosobowym.

Styl graficzny:

Semi-realistyczny, z prostymi i czytelnymi modelami. Detale ograniczone do kluczowych elementów scenografii, zapewniające estetykę, ale unikające wysokich kosztów szczegółowego modelowania.

Otoczenie i przestrzeń:

- **Przestrzeń muzealna:** Interaktywne sale przypominające galerię lub wystawę edukacyjną. Prosta geometria pomieszczeń z kluczowymi elementami – ścianami, podium i gablotami.
- **Tła:** Uprozczone, stylizowane mapy polityczne, plany miast lub schematy przedstawiające dane historyczne. Brak potrzeby tworzenia w pełni rozwiniętych przestrzeni 3D.
- **Efekty środowiskowe:** Subtelne animacje otoczenia (np. delikatne falowanie flagi, poruszające się chmury), które dodają immersji, bez wysokich wymagań sprzętowych.

Eksponaty i materiały edukacyjne:

- Elementy interaktywne w przestrzeni galerii, np. ramki zdjęć, filmy wyświetlane na prostych ekranach, mapy w formie hologramów, artefakty w formie brył 3D z minimalnymi detalami.
- **Modele 3D eksponatów:** Ograniczone do prostych brył o średniej jakości teksturze, wystarczające, aby przekazać ideę (np. replika Muru Berlińskiego, maszt radiowy Solidarności).
- **Tekstury:** Średniej rozdzielczości, wystarczające do czytelnego przedstawienia detali na małych ekranach (smartfon/tablet).

Interfejs użytkownika (UI):

- Prosty i intuicyjny, z minimalistycznymi oknami tekstowymi. Na przykład:
  - Ikony wyboru w formie przycisków.
  - Subtelne efekty podświetlenia na aktywnych elementach.
- Użycie kontrastowych kolorów, aby teksty i elementy były czytelne na różnych urządzeniach.

Efekty immersji:

- **Dźwięk otoczenia:** Dodanie nagrań audio typowych dla danego okresu historycznego (np. przemówienia, odgłosy tłumu, odgłosy miasta lub natury).
- **Oświetlenie:** Subtelne światła punktowe w przestrzeni muzeum, podkreślające eksponaty lub elementy interaktywne.

Animacje i interakcje:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- **Prostota ruchów:** Ograniczenie animacji do podstawowych efektów, takich jak przejścia między salami, otwieranie drzwi lub podświetlanie aktywnych obiektów.
- **Efekty przejść:** Subtelne fade-in i fade-out między scenami lub okresami historycznymi.

Kolorystyka:

- Każda sala może mieć kolorystyczną identyfikację (np. sala dotycząca zimnej wojny w odcieniach szarości i błękitu, a sala Solidarności w odcieniach ciepłej czerwieni i bieli).

Przykładowe inspiracje

1. "Assassin's Creed: Discovery Tour" (Ubisoft)

- **Co można zaczerpnąć:**
  - Tryb eksploracji jako spacer edukacyjny z podzielonymi na epoki przestrzeniami.
  - Prostota interakcji – użytkownik wybiera obiekty i uruchamia narrację lub dodatkowe treści.
  - Minimalistyczne, tematyczne wizualizacje historyczne z ograniczeniem zbędnych detali.

2. "Google Earth VR"

- **Co można zaczerpnąć:**
  - Możliwość eksploracji uproszczonych map historycznych lub współczesnych w kontekście wydarzeń.
  - Łatwe przejścia między lokalizacjami związanymi z wydarzeniami historycznymi.
  - Narracja dostosowana do aktualnie wyświetlanej lokalizacji.

3. "Civilization VI" (tryb encyklopedii i budowania epok)

- **Co można zaczerpnąć:**
  - Prosty sposób prezentacji osi czasu i wydarzeń historycznych w kontekście ich wpływu na kulturę, politykę i technologię.
  - Stylizowane mapy i ikonografia jako tło narracji historycznej.

4. Mozaik 3D

- **Co można zaczerpnąć:**
  - Wizualizacje architektoniczne i edukacyjne spacer historyczne.
  - Możliwość eksplorowania modeli budynków i miast.

5. Civilization VI (tryb encyklopedii)

- **Co można zaczerpnąć:**
  - Oś czasu i dynamiczne zmiany granic państw w różnych okresach.

6. Ikonografia i graficzne przedstawienie wydarzeń historycznych.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

4. Wymagania WCAG

Opis dostosowania materiału celem spełnienia standardu WCAG

Zaawansowany e-materiał musi uwzględniać założenia uniwersalnego projektowania w edukacji (UDL) oraz być zgodny ze standardami dostępności cyfrowej WCAG obowiązującymi na dzień ogłoszenia naboru, standardem ATAG 2.0 oraz zapisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2019 r. poz. 1696) i ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 848). Powinien też uwzględniać dobre praktyki, stosowane w celu zapewnienia wysokiej jakości dostępnych cyfrowo materiałów edukacyjnych.

Użytkownik ze szczególnymi potrzebami, korzystający z przygotowanego zaawansowanego e-materiału, powinien korzystać z mechaniki materiału (menu nawigacyjnego) w taki sam sposób, jak wszyscy użytkownicy. Należy przygotować menu, w którym wybiera on dostosowania materiału do swoich potrzeb. W ramach wybranych dostosowań zaawansowanego e-materiału użytkownik powinien korzystać ze wszystkich zaprojektowanych funkcjonalności. Zaawansowany e-materiał powinien spełniać kryteria dostępu dla technologii dotykowych (np. ekranów dotykowych), dostępności z poziomu klawiatury czy za pomocą zewnętrznych urządzeń wejściowych (np. mysz powiększona), technologii asystujących (np. czytniki ekranu). Poszczególne ułatwienia dostępu oraz ich konfiguracja powinny być dostępne w menu przed uruchomieniem aplikacji. Powinna istnieć również możliwość zapamiętania wybranych przez użytkownika ustawień, tak aby mogła być stosowana przy kolejnych uruchomieniach aplikacji przez użytkownika.

Zaawansowany e-materiał powinien spełniać następujące kryteria:

1. umożliwiać użytkownikowi z różnymi potrzebami korzystać z ułatwień dostępu, na wszystkich poziomach i etapach e-materiału;
2. posiadać instrukcję dla użytkowników z różnymi potrzebami, zawierającą informacje o sposobie korzystania z ułatwień dostępu i mechanizmach poruszania się po menu, przygotowaną za pomocą tzw. prostego języka;
3. posiadać rozwiązania z zakresu dostępności, które pozwalają uniknąć QTE lub działań związanych z łączeniem przycisków (uwzględnia ustawienie pozwalające je uprościć lub pominąć/wyłączyć);
4. umożliwiać korzystanie z wirtualnej klawiatury ekranowej (jeśli materiał tego wymaga), którą można sterować za pomocą myszy lub technologii wspomagających, takich jak wzrok lub przełącznik;
5. umożliwiać skorzystanie z pomocy w sytuacjach potencjalnie trudnych, związanych z poruszaniem się po materiale;
6. użytkownik przed skorzystaniem z zaawansowanego e-materiału powinien mieć możliwość zapoznania się tutorialiem objaśniającym, jak korzystać z ułatwień dostępu;
7. mechanika zaawansowanego e-materiału powinna pozwalać na dostęp do wszystkich obszarów interfejsu użytkownika;
8. zaawansowany e-materiał powinien być dostępny za pomocą technologii asystujących, m.in. czytników ekranu, oprogramowania asystującego w technologiach mobilnych.

Jeżeli w materiale będą występowały treści nieinterpretowalne przez technologie asystujące, wykonawca zobowiązany jest zapewnić alternatywę wchodzącą w e-materiał i stanowiącą integralną całość zaawansowanego e-materiału. Bez konsultacji z ekspertami ORE nie dopuszcza się tworzenia alternatywnego (równoległego rozwiązania) dedykowanego osobom z różnymi potrzebami.

Zaawansowany e-materiał musi uwzględniać między innymi potrzeby osób:

- z ograniczeniami wzroku,

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- z ograniczeniami słuchu,
- z ograniczeniami ruchu rąk i mobilności,
- z ograniczeniami możliwości poznawczych (związanymi z np. pamięcią, przetwarzaniem informacji, dysleksją),
- zaburzeniami neurorozwojowymi i psychicznymi (np. spektrum autyzmu, ADHD, stanami lękowymi, epilepsją),
- z zaburzeniami mowy,
- korzystających z czytników ekranu.

Podczas projektowania e-materiału należy uwzględniać różne potrzeby i możliwości użytkowników ze względu na:

Ograniczenia wzroku:

- stosowanie dobrze kontrastujących kolorów, czytelnych rozmiarów i typów fontów, możliwość zmiany i indywidualnego dopasowania przez użytkownika tych elementów;
- stosowanie zawsze widocznego fokusa (przynajmniej częściowo);
- używanie kombinacji koloru, kształtów i tekstu, niestosowanie znaczenia tylko kolorem;
- umieszczanie przycisków i powiadomień w kontekście;
- stosowanie odpowiedniej wielkości, kolorów i rozmieszczenia elementów interfejsu;
- umożliwienie zmiany kolorów dla osób będących daltonistami;
- umożliwienie zmiany wielkości elementów interfejsu;
- używanie dźwięku przestrzennego i rozróżnialnych dźwięków, różnych w zależności od zdarzeń;
- umożliwienie wyboru wyglądu kursora/celownika, zmiany kształtu, wielkości, koloru, jeśli projektowana mapa interaktywna zakłada bardzo dużo obiektów;
- wyświetlanie istotnych informacji w centrum, na linii wzroku lub możliwość powiększania całości, poszczególnych elementów mapy interaktywnej;
- nawigacja i sterowanie za pomocą klawiatury;
- stosowanie tekstów alternatywnych lub audiodeskrypcji do grafik;
- elementy materiału powinny być duże i łatwe do odróżnienia oraz oddalone od siebie;
- dodanie opisów alternatywnych do obrazów i innych elementów wizualnych, które opisują treści lub funkcje;
- stosowanie dużego kontrastu między istotnymi elementami w materiale;
- użytkownicy niewidomi powinni móc skorzystać z każdej funkcjonalności materiału z poziomu klawiatury.

Ograniczenia słuchu:

- stosowanie prostego języka, niestosowanie figur stylistycznych i idiomów;
- zapewnienie alternatywy tekstowej każdej kluczowej informacji dźwiękowej;
- dodanie napisów i transkrypcji do treści audio i wideo;
- możliwość modyfikacji napisów, zmiana rozmiaru/koloru oraz ich włączania i wyłączania zanim pojawi się dźwięk;
- stosowanie napisów rozszerzonych informujących o dodatkowych dźwiękach i nastroju oraz postaci mówiących;
- stosowanie prostych logicznych i spójnych układów treści;
- zapewnienie możliwości osobnej regulacji dźwięku dla różnych elementów multimedialnych w mapie interaktywnej;
- zastosowanie przełącznika dźwięku mono/stereo w materiałach filmowych i audio (jeśli takie się pojawiają w zaawansowanym materiale).

Ograniczenia ruchu rąk i mobilności:

- umożliwienie w menu materiału ustawienia dużych obszarów klikalnych;
- projektowanie obsługi za pomocą klawiatury i mowy;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- unikanie tworzenia dynamicznych treści, wymagających dużego ruchu myszy;
- nieograniczanie czasu otwarcia okien, wykonania zadań;
- zapewnienie alternatywy dla akcji, wymagających równoczesnych czynności (np. klik zamiast przeciągnij i upuść);
- zapewnienie sterowania przy użyciu prostych kontrolerów;
- unikanie stosowania bardzo precyzyjnych ruchów.

Ograniczenia poznawcze oraz zaburzenia neurorozwojowe i psychiczne:

- używanie prostych, stonowanych barw;
- używanie prostego języka, bez stosowania figur stylistycznych i idiomów;
- używanie krótkich zdań i punktowania;
- używanie wyjaśnienia skrótów;
- tworzenie opisowych przycisków;
- budowanie prostych i spójnych układów treści;
- wyrównanie tekstów do lewej i zachowanie spójnego układu;
- niestosowanie dużych bloków ciężkiego tekstu;
- niestosowanie podkreślania słów, niepochylania tekstu i pisanie wielkimi literami;
- umożliwienie zmiany kontrastu pomiędzy tłem a tekstem;
- niestosowanie ograniczenia czasowego na wykonanie zadania;
- niestosowanie presji czasowej lub związanej z możliwością wykonania tylko jednej próby wykonania zadania.

Ograniczenia związane z korzystaniem z czytników ekranów:

- opisywanie obrazów, stosownie transkrypcji, audiodeskrypcji;
- nieumieszczanie informacji tylko na obrazie lub wideo;
- nadawanie struktury treści i nieoznaczanie jej tylko rozmiarem i rozmieszczeniem tekstu;
- stosowanie liniowego logicznego układu;
- umożliwienie sterowania za pomocą klawiatury;
- tworzenie opisowych łączy.

Powyższe wytyczne są jedynie przykładami potrzeb, jakie powinny zostać spełnione przy projektowaniu zaawansowanego e-materiału. Beneficjent konkursowy powinien zapewnić możliwie największą dostępność dla osób z różnymi potrzebami. Rozwiązania związane z zapewnieniem dostępności osobom z różnymi potrzebami Beneficjent konkursowy powinien konsultować z ekspertami ORE na poszczególnych etapach realizacji projektu konkursowego.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

5. Wymagania funkcjonalne i techniczne

Kluczowe warunki funkcjonalne dla Wykonawców

Aplikacja musi spełniać wymagania określone w dokumencie „Ogólne wymagania funkcjonalne i techniczne dla e-materiałów”.

1. Ustawienia i interfejs:
  - Ustawienia gry:
    - możliwość zmiany języka interfejsu (niemiecki, polski),
    - wybór opcji dźwięku (muzyka, efekty dźwiękowe).
  - Interfejs użytkownika:
    - widok pierwszoosobowy z możliwością poruszania się po przestrzeniach muzealnych,
    - ekran startowy z osią czasu, umożliwiającą wybór konkretnych wydarzeń historycznych,
    - dla wersji desktopowej: sterowanie za pomocą klawiatury i myszy,
    - dla wersji mobilnej: sterowanie dotykowe oraz optymalizacja dla mniejszych ekranów.
2. Interaktywność i nawigacja po przestrzeni spaceru:
  - Swobodne poruszanie się: Użytkownik musi mieć możliwość swobodnego poruszania się po wirtualnej przestrzeni, np. w przód, w tył oraz obracania się, aby dokładnie eksplorować otoczenie.
  - Punkty interakcji i opisy obiektów: W przestrzeni powinny znajdować się interaktywne punkty, które użytkownik może kliknąć, aby uzyskać szczegółowe informacje, obrazy lub krótkie filmy dotyczące danego miejsca lub obiektu:
    - po wejściu do danej strefy możliwość eksplorowania przestrzeni i interaktywnych elementów (mapy, grafiki, zdjęcia, filmy, dźwięki),
    - kliknięcie na dany eksponat wyświetla szczegółowe informacje, np. autentyczny tekst, video, audio.
  - Każde z pomieszczeń muzealnych reprezentuje inny okres lub wydarzenie historyczne,
  - Możliwość wchodzenia do różnych stref tematycznych związanych z ważnymi wydarzeniami (np. lata 30., zimna wojna, upadek komunizmu),
3. Funkcja „Edytor multimedialny”:
  - umożliwia tworzenie krótkiego filmu/animacji,
  - odblokowany dopiero po zapoznaniu się z wszystkimi materiałami (odbyciu „spaceru” przez wszystkie sceny historyczne),
  - funkcje edytora: wybór obrazów, dat, opisów i przyporządkowanie ich do osi czasu w filmie/animacji, możliwość dodania efektów i przejść,
  - dostęp do tutorialu z obsługi edytora.
4. Warstwy informacyjne i tryby wyświetlania:
  - Warstwy tematyczne: Możliwość włączania/wyłączania warstw z dodatkowymi informacjami, np. historycznymi, geograficznymi.
  - Tryby wyświetlania: interaktywne galerie historyczne
  - Słowniczek trudniejszych terminów leksykalnych i gramatycznych.
5. Tryby eksploracji:
  - Tryb swobodnego zwiedzania: Umożliwia użytkownikowi dowolne poruszanie się po wirtualnym środowisku bez określonych celów lub zadań.
  - Tryb edukacyjny:
    - Zorganizowane zwiedzanie z prowadzeniem użytkownika przez wydarzenia chronologicznie lub tematycznie.
    - Punkty edukacyjne odsłaniające treści związane z tematami, np. "zimna wojna" czy "upadek muru berlińskiego".
6. System testowania wiedzy i ćwiczenia:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Quizy i pytania lokalizacyjne: Użytkownik może odpowiadać na pytania związane z obiektami, np. „Gdzie podpisano pakt Ribbentrop-Mołotow?”.
- Quizy i wyzwania edukacyjne - po odwiedzeniu określonej strefy. Zdobywanie odznak.
- Scenariusze edukacyjne:
  - Zadania edukacyjne, np. „Odszukaj trzy kluczowe wydarzenia dotyczące zimnej wojny”.
  - Możliwość śledzenia postępów w realizacji zadań.
- 7. Śledzenie postępów i zapisanie wyników:
  - Historia przeglądanych punktów: Użytkownik może wracać do już odwiedzonych punktów dzięki zapisanej historii eksploracji.
  - Profilowanie wyników i osiągnięć:
    - System przechowywania wyników quizów i ukończonych scenariuszy.
    - Możliwość przeglądania postępów.
- 8. Personalizacja przez nauczyciela:
  - Dostosowanie widocznych punktów i warstw tematycznych: Panel administracyjny umożliwiający nauczycielom włączanie/wyłączanie wybranych punktów i warstw informacyjnych.
  - Tworzenie zadań i pytań edukacyjnych:
    - Opcja dodawania pytań do istniejących stref w przestrzeni.
    - Możliwość wprowadzenia unikalnych wyzwań, które uczniowie muszą ukończyć.
  - Możliwość oceny pracy ucznia, monitorowania postępów i dostarczania wskazówek.
- 9. Wymagania dotyczące treści:
  - Autentyczne źródła historyczne, grafiki, filmy i dźwięki (oprawione prawnie i edytorsko).
  - Dostosowanie treści do współczesnych realiów językowych (materiały modyfikowane muszą być przygotowane przez ekspertów).
  - Chronologia wydarzeń.
  - W aplikacji musi znaleźć się przynajmniej 25 głównych scenariuszy historycznych (opisanych w scenariuszu).

Kluczowe warunki techniczne dla Wykonawców

Aplikacja musi spełniać wymagania określone w dokumencie „Ogólne wymagania funkcjonalne i techniczne dla e-materiałów”.

Raportowanie i statystyki:

- System raportowania wyników dla nauczycieli: Funkcja umożliwiająca nauczycielom monitorowanie wyników i postępów uczniów w wykonywanych zadaniach.
- Podsumowanie wyników dla użytkownika: Użytkownik powinien mieć możliwość przeglądania wyników po zakończeniu spaceru, co wspiera proces uczenia się.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

